

Referanser til forelesningene av medlemmene i TenkeTanken, Jondal 12. til 14. Februar 2016.

Ekeland, Tor-Johan

Bateson, G. (1980). Mind and Nature: A Necessary Unity (Advances in Systems Theory, Complexity, and the Human Sciences)

Ekeland, T-J. (1995). Natur og kultur. Ein naudsynt einskap. Om Gregory Bateson. Syn og Segn, 3, 234-242.

Ekeland, T-J. (1999). Meining som medisin. Ein analyse av placebofenomenet og implikasjonar for terapi og terapeutiske teoriar. Doktoravhandling (dr.philos.). Institutt for samfunnspsykologi, Universitetet i Bergen.

Ekeland, T-J. (2014). Frå objekt til subjekt - og tilbake? Om tilhøvet mellom kunnskap, praksis og styring. Tidsskrift for Psykisk helsearbeid, 11 (3), 211-21.

Eriksen, Thor Eirik

Svenaesus Fredrik (2013). Homo Patologicus: Medicinska diagnoser i vår tid. Tankekraft förlag.

Hetlevik, Irene

Getz L, Kirkengen AL, Hetlevik I Romundstad S, Sigurdsson JA. Ethical dilemmas arising from implementation of the European guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice - A descriptive epidemiological study. Scandinavian Journal of Primary Health Care 2004; 22: 202-208

Petursson H, Getz L, Sigurdsson JA, Hetlevik I. Current European guidelines for management of arterial hypertension: Are they adequate for use in primary care? Modelling study based on the Norwegian HUNT 2 population. BMC Family Practice 2009; Volum 10.(70)

<http://bmcfampract.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2296-10-70>

Petursson H, Getz L, Sigurdsson JA, Hetlevik I. Can individuals with significantly increased risk for cardiovascular disease be adequately identified by considering several risk factors? Journal of Evaluation in Clinical Practice 2009; 15: 103-109.

Tomasdottir MO, Getz L, Sigurdsson JA, Petursson H, Kirkengen AL, Krokstad S, McEwen BS, Hetlevik I. Co-and multimorbidity patterns in an unselected Norwegian population: Cross-sectional analysis based on the HUNT study and theoretical reflections concerning basic medical models. European Journal for Person Centered Healthcare 2014; 2: 335-345.

Tomasdottir MO, Sigurdsson JA, Petursson H, Kirkengen AL, Krokstad S, McEwen BS, Hetlevik I, Getz L. Self reported childhood difficulties, adult multimorbidity and allostatic load. A cross-sectional analysis of the Norwegian HUNT Study. PLoS ONE 2015 <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0130591>

Kirkengen, Anna Luise

Kirkengen AL, Thornquist E. The lived body as a medical topic. An argument for an ethically informed epistemology. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*, 2012; 18: 1095-1101.

Eriksen TE, Kirkengen AL, Vetlesen AJ. The medically unexplained revisited. *Medicine Health Care & Philosophy* 2013; 16(3): 587—600.

Thornquist E, Kirkengen AL. The quantified self: closing the gap between general knowledge and particular case? *Journal of Evaluation in Clinical Practice* 2015; 21: 398-403.

Kirkengen AL, Næss AB. Hvordan krenkede barn blir syke voksne. 3. Utg. Oslo: Universitetsforlaget, 2015.

Sørbø, Jan Inge

Eit medisinsk paradis på jord?

Utgangspunkt:

Obama lovar å utrydda kreft «ein gong for alle». Det reiser spørsmålet om kor store mål medisinen kan setja seg, og kva som skjer dersom måla blir for store.

Ludvig Holberg hevdar i romanen *Niels Klims underjordiske reise* (1741) at ein samfunn heilt utan sjukdom også er eit samfunn utan lykke og utan medliding og omsorg, fordi erfaringar med vanhelse er ein føresetnad for både lykke og omsorg. Eit symptom på at medisinske ambisjonar kan bli uproduktivt store, finst i WHO's helsedefinisjon frå 1948, der totalt velvære, sosialt og kroppsleg er kjenneteikna. Det går kanskje ei linje frå denne omfattande definisjonen til den utvida bruken av diagnostisk språk i pedagogikk, kriminologi, juss, politikk osv. Diagnostiske termar erstattar både kvardagsspråk og andre fagtermar.

Jon Hellesnes har i boka *På Grensa: Modernitet og ekstreme tilstandar* (1994) analysert kva som skjedde i utviklinga av sosialhygien. Han hevdar at eit for store helseambisjonar tok «vikariatet etter Gud», og at ein forklarte den manglande suksessen dels ved å overføra ambisjonane frå den individuelle kroppen til folkekroppen, og ved å lova innfriing «ikkje enno, men snart». Dette rettferdiggjorte store og etisk problematisk inngrep, t.d. i rasehygien.

Hannah Arendt har i *Vita Activa: Det virksomme liv* (norsk 1996) analysert menneskeleg aktivitet i tre ulike kategoriar: Arbeid, produksjon og handling. Arbeid handlar om å greia seg i naturtilstanden. Produksjon handlar om å laga ein særegen menneskeverden gjennom å laga ting, medan handling dreier seg om samhandling i fellesskapet. Hennes bekymring er at modellane frå produksjon, t.d. industri og teknologi, skal trengja bort dei to andre, slik at mennesket prøver å bryta seg ut av naturtilstanden, og erstatta politisk-etisk handling med vitskapleg styrt verksemd. Dei altfor store ambisjonane i helsevesenet kan forståast i lys av dette: Ein vil ut av det Arendt kallar menneskelege grunnvilkår, oppheva aldringa osv, og ein vil utvikla metodar like sikre som dei teknologiske (som heller ikkje er ufarlege i seg sjølv). Men menneskelege grunnvilkår inneber at vi er forgjengelege og sårbare, og dette kan aldri utryddast. Prøver ein å oppheva dette, kan ein opna for det totalitære, som Arendt også analyserte i sine arbeid.

Ulvestad, Elling

Ulvestad E. Mennesket og mikrobene, Universitetsforlaget 2015.

Vetlesen, Arne Johan

Griffin, David Ray: Unsnarling the World-Knot. Wipf and Stock, 1998.

Nagel, Thomas: Mind and Cosmos. Why the Materialist Neo-Darwinian Conception of Nature is Almost Certainly False. Oxford U.P., 2012.

Skrbina, David: Panpsychism in the West. MIT Press, 2005.

Vetlesen, Arne Johan: The Denial of Nature. Routledge, 2015.

Whitehead, Alfred North: Science and the Modern World. The Free Press, 1978 (1925).